

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИТЕТСЬКА КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА КУЛЬТУРИ ІМЕНІ
ПРОФ. О. МІШУКОВА**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
ДИСЦИПЛІНИ**

1.3.7. ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Спеціальність:

035.01 Філологія (українська мова та література)

Факультет української філології та журналістики

2017-2018 навчальний рік

Змістовий модуль 1

**ДАВНЬОГРЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА АРХАЇЧНОГО ТА КЛАСИЧНОГО ПЕРІОДУ.
МІФОЛОГІЯ**

Лекційний модуль

Тема 1. Вступ. Загальна характеристика античної літератури

План

1. Термін та поняття «антична література».
2. Мета та завдання курсу.
3. Хронологія та географія античності.
4. Періодизація історії античної літератури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антична література: хрестоматія / Уклад. Т. Міхед. – К., 2006
1. Античная литература/ Под ред. Тахо-Годи. – М.: Просвещение, 1986.
2. Тронский И.М. История античной литературы - М.: Высш. шк., 1998.
3. Гаспаров М. Л. Древнегреческая хоровая лирика // Пиндар. Вакхилид. Оды. Фрагменты. – М., 1980
4. Гринбаум Н.С. Художественный мир античной поэзии. – М., 1990.
5. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007

Тема 2. Міфологія

План

1. Специфічні риси літератури доби античності.
2. Основні джерела вивчення античної культури.
3. Усна народна творчість, її провідні жанри.
4. Виникнення та розвиток міфологічних уявлень давніх греків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антична література: хрестоматія / Уклад. Т. Міхед. – К., 2006
1. Античная литература/ Под ред. Тахо-Годи. – М.: Просвещение, 1986.
2. Тронский И.М. История античной литературы - М.: Высш. шк., 1998.
3. Гаспаров М. Л. Древнегреческая хоровая лирика // Пиндар. Вакхилид. Оды. Фрагменты. – М., 1980
4. Гринбаум Н.С. Художественный мир античной поэзии. – М., 1990.
5. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007

Тема 3. Епічні поеми Гомера «Іліада» та «Одіссея»

План

1. Етапи становлення давньогрецького епосу.
2. Загальне поняття про епічну поему.
3. Історична та міфологічна основа гомерівського епосу.
4. Образи богів та героїв, їх роль у розвитку дії.
5. Особливості композиції поем.
6. Рис епічного стилю.
7. Ліричні та драматичні елементи в епосі.

ЛІТЕРАТУРА:

- Білецький О. Було колись над Іліоном // Гомер. Іліада. – Харків: Фоліо, 2006. – С. 3-25
- Забаріло К.С. Гомерова «Одіссея» та її місце у світовій літературі // Гомер. Одіссея. – Х.: Фоліо, 2001. – С. 3-29
- Зайцев Л.И. Древнегреческий героический эпос и «Илиада» Гомера // <http://library.greekroman.ru/crit/zaicev.htm>
- Флоренсов Н.А. Троянская война и поэмы Гомера. – М., 1991
- Шталь И.В. «Одиссея» - героическая поэма странствий. – М., 1998

Тема 4. Давньогрецька лірика: види, жанри, представники

План

1. Зародження лірики як рода словесної творчості.
2. Виникнення та походження терміну, його умовність та історична специфіка.
3. Розвиток лірики, її жанрові різновиди та представники.
4. Давньогрецька елегія, жанрові ознаки, тематичне розмаїття, найяскравіші представники.
5. Давньогрецький ямб.
6. Творчість Архілоха. Мелічна поезія: розвиток основні види.
7. Монодії: творчість Сапфо, Алкея, Анакреонта.
8. Хорова лірика: основні види, теми.
9. Творчість Піндара.

ЛІТЕРАТУРА:

- Гаспаров М. Л. Древнегреческая хоровая лирика // Пиндар. Вакхилид. Оды. Фрагменты. – М., 1980
- Гринбаум Н.С. Художественный мир античной поэзии. – М., 1990
- Античная литература: учебник / под ред. А.А. Тахо-Годи. – 4-е изд. – М.: Просвещение, 1986.
- Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К.: Либідь, 2008

Тема 5 Виникнення давньогрецької трагедії. Творчість Есхіла

План

1. Розквіт античної культури.
2. Культ Діоніса, його значення для розквіту драми та театру в Греції.
3. Виникнення трагедії, її структура. Сутність трагічного.
4. Елементи обрядовості у давньогрецькій драмі.
5. Грецький театр, його устрій та роль у суспільному житті.
6. Специфічні елементи давньогрецькій трагедії.
7. Творчість та світогляд Есхіла, еволюція його драматургії.
8. Проблематика, герої та драматична структура трагедій. Хор у трагедіях Есхіла.
9. Ідейно-художня своєрідність трагедії «Прометей прикутий».

ЛІТЕРАТУРА:

- Античная культура. Литература, театр, искусство, философия, наука. Словарь-справочник / Под ред. В.Н. Ярхо. – М., 1995
- Пащенко В.І. Еллінський театр і його уславлені трагічні поети // Давньогрецька трагедія. К.: Дніпро, 1981. – С. 5-24
- Античная литература: учебник / под ред. А.А. Тахо-Годи. – 4-е изд. – М.: Просвещение, 1986.
- Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К.: Либідь, 2008

Тема 6. Розвиток давньогрецької трагедії. Творчість Софокла

План

1. Основні етапи творчості та драматургічне новаторство Софокла.
2. Інтерес до героїчної особистості, прагнення до гармонії між особистістю та суспільством.
3. Людина та доля у трагедії «Едіп-цар».
4. Сутність трагічних конфліктів, ствердження нормативності героїчних образів.

ЛІТЕРАТУРА:

- Пащенко В.І. Еллінський театр і його уславлені трагічні поети // Давньогрецька трагедія. – К., 1981. – С. 5-24.
- Софокл. Цар Едіп // Давньогрецька трагедія. – К., 1981.
- Ярхо В.Н. Софокл и его трагедии // Софокл. Трагедии. – М., 1988.
- Ярхо В.Н. Трагический театр Софокла // Софокл. Драмы / Под ред. М. Л. Гаспарова и В. Н. Ярхо. – М., 1990.

Тема 7. Трансформація традиційної давньогрецької трагедії у творчості Евріпіда

План

1. Драматургія Евріпіда, її основні риси:
 - а) філософська проблематика, психологізація та індивідуалізація образів,
 - б) особливості внутрішнього конфлікту, характер драматичної інтриги, «побутовизації»,
 - в) доля хору, «бог з машини».
2. Жіночі образи у трагедіях Евріпіда.
3. Проблематика та своєрідність конфлікту трагедій «Медея», «Іпполіт».

ЛІТЕРАТУРА:

- Головня В. В. История античного театра. – М., 2002.
- Содомора А. До глибин людської душі // Евріпід. Трагедії. – К., 1993. – С. 5-20.
- Ярхо В. Н. Античная драма. Технология мастерства. – М., 1990.
- Ярхо В.Н. Драматургия Еврипида и конец античной героической трагедии // Еврипид. Трагедии. В 2 томах. Т. 1. – М., 2000

Тема 8. Виникнення комедії. Давньоаттична комедія. Творчість Арістофана

План

2. Виникнення комедії.
3. Фольклорні основи давньої аттичної комедії, її своєрідність.
4. Політичний викривальний характер комедії.
5. Основні засоби та прийоми комедійної творчості (гротеск, сатира, фантастика та ін.).

ЛІТЕРАТУРА:

- Білецький О. Неповторний Арістофан // Арістофан. Комедії. – Х., 2002. – С. 3-18.
- Головня В.В. История античного театра. – М., 1972
- Ярхо В. Н. Античная драма. Технология мастерства. – М., 1990
- Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.

Тема 9. Творчість Арістофана

План

1. Творчість Арістофана,
2. Тематичні та жанрово-стильові особливості його комедій.
3. Еволюція давньоаттичної комедії: комедія середня та нова.

ЛІТЕРАТУРА:

- Білецький О. Неповторний Арістофан // Арістофан. Комедії. – Х., 2002. – С. 3-18.
- Головня В.В. История античного театра. – М., 1972
- Ярхо В. Н. Античная драма. Технология мастерства. – М., 1990
- Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.

Змістовий модуль 2

ДАВНЬОГРЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА ДОБИ ЕЛЛІНІЗМУ. РИМСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Лекційний модуль

Тема 10. Елліністичний період давньогрецької літератури. Творчість Феокріта та Менандра

План

1. Сутність поняття «еллінізм».
2. Александрія: музей та бібліотека, народження філології.
3. Елліністична поезія: основні жанри, тематика, поетичні прийоми, пошуки нових літературних форм.
4. Творчість Каллімаха, Аполлонія Родоського, Феокріта.
5. Новоаттична комедія, її тематика, сюжети і характери. Творчість Менандра.

ЛІТЕРАТУРА:

- Ярхо В.Н. Менандр – поэт, рожденный заново // Менандр. Комедии. Фрагменты. – М., 1982.

- Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
- Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
- Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.

Тема 11. Грецька література римського періоду. Давньогрецький роман

План

1. Грецька література римського періоду.
2. Давньогрецький роман: виникнення, види, сюжетна схема, образи героїв.
3. Жанрове визначення та проблематика роману Лонга «Дафніс і Хлоя».
4. Ідеальність образів закоханих.
5. Провідні мотиви твору.
6. Елементи буколіки у романі, їх роль у жанровій формі твору.
7. Буколічна традиція у світовій літературі.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
3. Полякова С. Об античном романе // http://www.krotov.info/lib_sec/02_b/bib/lioteka_v_1_007.htm
4. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.

Тема 12. Загальна характеристика римської літератури, її ранній період

План

1. Спадкоємний характер римської культури та літератури, її специфічні риси.
2. Періодизація. Різновиди римського фольклору, особливості міфології.
3. Найдавніша проза.
4. Перші поети (Лівій Андронік, Гней Невій).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головня В. В. История античного театра. – М., 2002.
2. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
3. Содомора А. До глибин людської душі // Евріпід. Трагедії. – К., 1993. – С. 5-20.
4. Ярхо В. Н. Античная драма. Технология мастерства. – М., 1990.
5. Ярхо В.Н. Драматургия Еврипида и конец античной героической трагедии // Еврипид. Трагедии. В 2 томах. Т. 1. – М., 2000

Тема 13. Комедії Плавта та Теренція

План

1. Римський театр, найбільш популярні жанри.
2. Звернення до новоаттичної комедії.
3. Специфіка драматургії Плавта, Теренція.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головня В. В. История античного театра. – М., 2002.
2. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
3. Содомора А. До глибин людської душі // Евріпід. Трагедії. – К., 1993. – С. 5-20.
4. Ярхо В. Н. Античная драма. Технология мастерства. – М., 1990.
5. Ярхо В.Н. Драматургия Еврипида и конец античной героической трагедии // Еврипид. Трагедии. В 2 томах. Т. 1. – М., 2000

Тема 14. Література доби Октавіана Августа

План

1. Літературне життя у добу Августа: літературні гуртки.
2. Роль Мецената у літературі та культурі доби.
3. Творчість Вергілія, поезика його ранніх творів («Буколіки», «Георгіки»).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аверинцев С.С. Две тысячи лет с Вергилием // Поэты. – М., 1996.
2. Кобів Й. Вергілій і його епічна поема // Вергілій. Енеїда. – К., 1972. – С. 5-20.
3. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
4. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.

Тема 15. Творчість Вергілія

План

1. «Енеїда» Вергілія як римський національний епос:
 - а) політичний сенс опрацювання міфу.
2. Композиція поеми,
3. Самобутність поеми Вергілія «Енеїда», відмінність від гомерівської поетики:
 - а) «фатум», герої та боги, патетика оповідання, лірико-драматичний колорит.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аверинцев С.С. Две тысячи лет с Вергилием // Поэты. – М., 1996.
2. Кобів Й. Вергілій і його епічна поема // Вергілій. Енеїда. – К., 1972. – С. 5-20.
3. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
4. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.

Тема 16. Творчість Горація

План

1. Життя та творчість Горація, його філософські погляди.
2. Жанри його поезії. «Сатири»: особливості змісту та філософська проблематика.
3. «Оди»: хронологія книг, зв'язок з грецькою лірикою, тематика.
4. Горацій як теоретик римської поезії.
5. Значення творчості Горація для розвитку європейської поезії.
6. Творчість Овідія, її етапи.
7. Тема кохання в поезії Овідія («Любовні елегії», «Мистецтво кохання»).
8. «Метаморфози» – міфологічна енциклопедія у віршах.
9. Творчість Овідія у вигнанні («Скорботні пісні» і «Листи з Понту»).
10. Любовні елегії Тібулла і Проперція, їх значення для європейської літератури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дуров В. Поэт золотой середины // Квинт Гораций Флакк. Собрание сочинений. – Л., 1993 // http://lib.ru/POEEAST/GORACIJ/hor0_1.txt
2. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
3. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
4. Содомора А. Горацій і його поетична творчість // Горацій. Твори. – К.: Дніпро, 1982.
5. Содомора А. Дві барви часу Публія Овідія Назона // Овідій. Любовні елегії. Мистецтво кохання. Скорботні елегії. – К.: Основи, 1999. – С. 5-32

Тема 17. Творчість Овідія. Лірика Тібулла та Проперція.

1. Творчість Овідія, її етапи.
2. Тема кохання в поезії Овідія («Любовні елегії», «Мистецтво кохання»).
3. «Метаморфози» – міфологічна енциклопедія у віршах.
4. Творчість Овідія у вигнанні («Скорботні пісні» і «Листи з Понту»).
5. Любовні елегії Тібулла і Проперція, їх значення для європейської літератури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ошеров С. Лирика и эпос Овидия // Публий Овидий Назон. Любовные элегии. Метаморфозы. Скорбные элегии. – М., 1983 // http://lib.ru/POEEAST/OWIDIJ/ovidii0_1.txt
2. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008
3. Содомора А. Дві барви часу Публія Овідія Назона // Овідій. Любовні елегії. Мистецтво кохання. Скорботні елегії. – К.: Основи, 1999. – С. 5-32
4. Содомора А. Співець одвічних перевтілень // Овідій. Метаморфози. – К.: Дніпро, 1985. – С. 5-14

Методичні рекомендації

до проведення семінарських занять

1. Під час підготовки до семінарських занять необхідно прочитати вказаний художній текст, зробити відповідні нотатки та занести інформацію в читацький щоденник.

Вимоги до читацького щоденника: читацький щоденник заповнюється від руки. В щоденнику вказується ім'я автора, назва твору, П.І.Б. перекладача. В щоденник заноситься основний зміст твору, тема, ідея, проблематика, характеристика головних героїв та другорядних персонажів.

Ведення читацького щоденника не є обов'язковим, замість нього можна використовувати робочий зошит.

2. Необхідно ознайомитись із рекомендованою літературою або іншими літературно-критичними матеріалами. Недостатнім є використання лише одного підручника. Не припустимо використання реферативного матеріалу з інтернету. Обов'язковим є використання літературознавчого словника.

3. В зошиті повинні бути записані відповіді на всі пункти плану. Відповіді можна писати стисло або у формі тез. Додатково можна використовувати ксерокопії або роздруковки електронних версій підручників.

4. Питання та завдання виконуються тільки письмово. Терміни і поняття можна заносити в термінологічний словник або в робочий зошит.

Змістовий модуль 1.

ДАВНЬОГРЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА АРХАЇЧНОГО ТА КЛАСИЧНОГО ПЕРІОДУ. МІФОЛОГІЯ

Семінарське заняття № 1

Тема Антична міфологія як система

План

1. Олімпійський пантеон. Боги та їх функції (виписати):
 - виникнення світу;
 - Зевс, Посейдон, Аїд;
 - Гера, Афина, Артеміда, Афродита, Деметра;
 - Аполлон та Музи;
 - Арес, Гефест;
 - Гермес, Діоніс (Вакх), Пан.
2. Давньогрецькі герої, їх подвиги:
 - Персей та Медуза Горгона;
 - Геракл: народження та 12 подвигів;
 - Тесей та його подорож на Крит;
 - подорож аргонавтів за золотим руном, Медея.
3. Троянський цикл міфів:
 - Парісів суд;
 - викрадення Єлени;
 - Ахілл;
 - початок війни та перші дев'ять років облоги Трої;
 - десятий рік облоги; образа Ахілла; двобой з Гектором, смерть Ахілла;
 - падіння Трої.

Завдання:

1. Прочитати «Легенды и мифы Древней Греции» М.А. Куна.
2. Використовуючи «Мифологический словарь» Є.М. Мелетинського, скласти таблицю давньогрецьких олімпійських божеств та їх римських відповідників. Наприклад: Афродіта – Венера.
3. Знайти у «Легендах и мифах Древней Греции» М.А. Куна та вивчити значення висловів: «яблуко розбрату», «Авгієві стайні», «Сізіфова праця», «Танталові муки», «Ахіллесова п'ята».

4. Виписати в зошит та вивчити значення термінів та понять: анімізм, антропоморфізм, есхатологія, зооморфізм, космологія, міф, міфологія, тотемізм, фетишизм.

Література:

1. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1989.
2. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
3. Антична література: Хрестоматія. – К., 2006.
4. Кун М.А. Легенди і міфи Давньої Греції. – Харків, 2007.
5. Лосев А.Ф. Мифология греков и римлян. – М., 1996.
6. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К., 2004.
7. Мифологический словарь / Под ред. Е.М.Мелетинского. – М., 1991.
8. Мифы народов мира. Энциклопедия: в 2-х т. / Гл. ред. С.А. Токарев. – М., 1998.
9. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
10. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.
11. Словник античної міфології. – К., 1989.
12. Тахо-Годи А.А. Греческая мифология. – М., 1989.
13. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.

Семінарське заняття № 2.

Тема «Одіссея» Гомера як епічна поема, її жанрова своєрідність.

План

1. Жанрові закони героїчного епосу.
2. Особливості сюжету та композиції «Одіссеї» Гомера:
 - історична та міфологічна основа,
 - сюжет і фабула поеми;
 - двоплановість побудови поеми: божественний і героїчний план,
 - мотив подорожі та повернення додому як структуроутворюючий.
3. Образи поеми, їх епічна характеристика: Одіссей, Телемах, Пенелопа, образи богів (виписати постійні епітети, що індивідуалізують образи). Фольклорні та казкові образи і мотиви.
4. Художні особливості епосу Гомера (навести приклади): порівняння, повторення, ретардація, ретроспекція, описи матеріальних речей.

Завдання:

1. Прочитати «Одіссею» Гомера повністю.
2. Виписати:
 - основні події подорожі Одіссея;
 - імена богів, що допомагають чи заважають герою;
 - міфологічні та фольклорні істоти;
3. Вивчити напам'ять фрагмент з поеми Гомера «Одіссея» («Музо, повідай мені про бувалого мужа, що довго...»)
4. Виписати в зошит та вивчити значення термінів та понять: аед, гекзаметр, епітет, епос, мотив, рапсод, ретардація, ретроспекція, сюжет, фабула.

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1989.
3. Гомер. Одіссея. – Х., 2001.
4. Забарилло К.С. Гомерова «Одіссея» та її місце у світовій літературі // Гомер. Одіссея. – Х., 2001. – С. 3-29.
5. Кун М.А. Легенди і міфи Давньої Греції. – Харків, 2007.
6. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
7. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.

8. Флоренсов Н.А. Троянская война и поэмы Гомера. – М., 1991.
9. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.
10. Шталь І.В. «Одиссея» – героическая поэма странствий. – М., 1978.
11. Шталь І.В. Эпические предания Древней Греции. – М., 1989.

Семінарське заняття № 3.

Тема Виникнення та розвиток давньогрецької трагедії

План

1. Виникнення та формування жанру трагедії в Давній Греції.
2. Художня своєрідність трагедії.

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про виникнення, структуру давньогрецької трагедії.

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1989.
3. Головня В. В. История античного театра. – М., 1972.
4. Есхіл. Прометей закутий // Давньогрецька трагедія. – К., 1981.
5. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К., 2004.
6. Пащенко В.І. Еллінський театр і його уславлені трагічні поети // Давньогрецька трагедія. К., 1981. – С. 5-24.
7. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.

Семінарське заняття № 4

Тема Творчість Есхіла

План

1. Міф про Прометей в зображенні Есхіла.
- Образ Прометей як першої особистості у європейській культурі, гуманістичний зміст його вчинку.
2. *Прометей як «вічний образ» світової літератури.

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про виникнення, структуру давньогрецької трагедії.
2. Прочитати тексти трагедії Есхіла «Прометей закутий» та трагедії Софокла «Цар Едіп» повністю та підготувати цитатний матеріал, що характеризує образи Прометей та Едіпа.

3. Вивчити напам'ять:

- монолог Прометей («Ефіре божественний! О джерела рік!..»);

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1989.
3. Головня В. В. История античного театра. – М., 1972.
4. Есхіл. Прометей закутий // Давньогрецька трагедія. – К., 1981.
5. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К., 2004.
6. Пащенко В.І. Еллінський театр і його уславлені трагічні поети // Давньогрецька трагедія. К., 1981. – С. 5-24.
7. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
8. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.
9. Софокл. Цар Едіп // Давньогрецька трагедія. – К., 1981.
10. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.

11. Ярхо В.Н. Софокл и его трагедии // Софокл. Трагедии. – М., 1988.
12. Ярхо В.Н. Трагический театр Софокла // Софокл. Драмы / Под ред. М. Л. Гаспарова и В. Н. Ярхо. – М., 1990.

Семінарське заняття № 4

Тема Творчість Софокла

План

1. Трагедія Софокла «Цар Едіп»: сюжет та композиція твору (прийом ретроспекції).
2. Суперечливість образу Едіпа, роль фатуму/долі в його житті. Гуманність Едіпа та його перемога над фатумом.
3. Художнє вираження трагізму особистості Едіпа: зростання напруги (афоризми, розгубленість хору); трагічна іронія; катарсис.

Завдання:

2. Прочитати текст трагедії Софокла «Цар Едіп» повністю та підготувати цитатний матеріал, що характеризує образ Едіпа.
3. Вивчити напам'ять:
 - монолог Едіпа («Ви молитесь? Моліться і одержите...»).
4. Виписати в зошит та вивчити значення термінів та понять: афоризм, «вічний образ», драма, ексод, елевсинські таїнства (містерії), епісодій, іронія, катарсис, коріфей, орхестра, парод, перипетія, сцена, стасим, трагедія, фатум.

Література:

13. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
14. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1989.
15. Головня В. В. История античного театра. – М., 1972.
16. Есхил. Прометей закутий // Давньогрецька трагедія. – К., 1981.
17. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К., 2004.
18. Пащенко В.І. Еллінський театр і його уславлені трагічні поети // Давньогрецька трагедія. К., 1981. – С. 5-24.
19. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
20. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.
21. Софокл. Цар Едіп // Давньогрецька трагедія. – К., 1981.
22. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.
23. Ярхо В.Н. Софокл и его трагедии // Софокл. Трагедии. – М., 1988.
24. Ярхо В.Н. Трагический театр Софокла // Софокл. Драмы / Под ред. М. Л. Гаспарова и В. Н. Ярхо. – М., 1990.

Семінарське заняття 6.

Тема Художні особливості давньогрецької лірики.

План

1. Причини виникнення поезії. Значення поняття «лірика». Лірика та епос.
2. Жанрові різновиди давньогрецької лірики.
3. Елегійна лірика: загальна характеристика, теми й мотиви, представники.
4. Ямбічна лірика: виникнення, загальна характеристика. Основні мотиви ямбів Архілоха.
5. Мелічна лірика:
 - загальна характеристика монодійного мелосу.
 - Алкей: теми й мотиви поезії;
 - поетична образність поезії Сапфо;
 - основна спрямованість творів Анакреонта;
 - жанрові різновиди хорового мелосу;
 - жанри та мотиви од Піндара.

Завдання:

1. Прочитати та принести до семінарського заняття тексти Тіртея, Солона, Феогніда, Архілоха, Алкея, Сапфо, Анакреонта, Піндара.
2. Вивчити напам'ять вірші Архілоха «Серце, серце! Біди люті...», Алкея «Не розумію звади поміж вітрів...», Сапфо «До богів подібний мені здається...».

Література:

1. Анпеткова-Шарова Г.Г., Чекалова Е.И. Античная литература - Л., 1989.
2. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. - М., 1986.
3. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. - М., 1989.
4. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. - К., 1994.
5. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
6. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.
7. Радциг С.И. История древнегреческой литературы. - М., 1982.
8. Тронский И.М. История античной литературы. - М., 1983.
9. Ярхо В. Н., Полонская К. П. Античная лирика. – М., 1967.
10. Гаспаров М. Л. Древнегреческая хоровая лирика // Пиндар. Вакхилид. Оды. Фрагменты. – М., 1980.
11. Тахо-Годи А. А. Античная гимнография // Античные гимны. – М., 1988.

Семінарське заняття № 7.

Тема «Прометей закутий» Есхіла як зразок героїко-культової трагедії.

План

1. Міф про Прометея в зображенні Есхіла. Роль Прометея в розвитку людства.
2. Образ Прометея:
 - Прометей як перша особистість у європейській культурі;
 - роль образів богів у розкритті характеру головного персонажу;
 - гуманістичний зміст вчинку Прометея.
3. Вчинок Прометея як порушення світової гармонії та міфологічної ієрархії.
4. Художня своєрідність трагедії, специфіка зображення характерів: монолітність, статичність, схематичність.
5. Прометей як «вічний образ» світової літератури.

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про виникнення, структуру давньогрецької трагедії; підготувати матеріал про життя та творчість Есхіла.
2. Прочитати текст трагедії Есхіла «Прометей закутий» повністю та підготувати цитатний матеріал, що характеризує образ Прометея.
3. Вивчити напам'ять монолог Прометея («Ефіре божественний! О джерела рік!..»);
4. Виписати в зошит та вивчити значення термінів та понять: «вічний образ», драма, ексод, елевсинські таїнства (містерії), епісодій, катарсис, коріфей, орхестра, парод, скена, стасим, трагедія.

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1989.
3. Головня В. В. История античного театра. – М., 1972.
4. Есхіл. Прометей закутий // Давньогрецька трагедія. – К., 1981.
5. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К., 2004.
6. Пащенко В.І. Еллінський театр і його уславлені трагічні поети // Давньогрецька трагедія. – К., 1981. – С. 5-24.
7. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.

8. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.
9. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.

Семінарське заняття № 8.

Тема Тема фатуму в трагедії Софокла «Цар Едіп».

План

1. Трагедія «Цар Едіп»: сюжет та композиція твору (прийом ретроспекції), міфологічна основа, роль інтриги, основний конфлікт.
2. Образ Едіпа:
 - суперечливість образу Едіпа: гарний правитель та добродісна людина чи нечестивець та злочинець;
 - вирішальна роль фатуму/долі в житті Едіпа;
 - гуманність Едіпа та його перемога над фатумом.
3. Художнє вираження трагізму особистості Едіпа:
 - зростання напруги: афоризми, розгубленість хору;
 - трагічна іронія;
 - катарсис.

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про виникнення, структуру давньогрецької трагедії.
2. Прочитати текст трагедії Софокла повністю та підготувати цитатний матеріал, що характеризує образ Едіпа; знайти в тексті афоризми, порівняння, метафори, що свідчать про зростання напруги в трагедії.
3. Виписати в зошит та вивчити значення термінів та понять: афоризм, іронія, катарсис, перипетія, фатум.

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1989.
3. Головня В. В. История античного театра. – М., 1972.
4. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К., 2004.
5. Пащенко В.І. Еллінський театр і його уславлені трагічні поети // Давньогрецька трагедія. – К., 1981. – С. 5-24.
6. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
7. Софокл. Цар Едіп // Давньогрецька трагедія. – К., 1981.
8. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.
9. Ярхо В.Н. Софокл и его трагедии // Софокл. Трагедии. – М., 1988.
10. Ярхо В.Н. Трагический театр Софокла // Софокл. Драммы / Под ред. М. Л. Гаспарова и В. Н. Ярхо. – М., 1990.

Змістовий модуль 2

ДАВНЬОГРЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА ДОБИ ЕЛЛІНІЗМУ. РИМСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Практичний модуль

Семінарське заняття № 9.

Тема Філософсько-психологічна трагедія Евріпіда («Медея», «Іпполіт»).

План

1. Трагедія Евріпіда «Медея»:
 - особливості сюжету,

- проблематика,
 - своєрідність конфлікту.
2. Психологічне новаторство Евріпіда у створенні образу Медеї:
 - двоплановість образу: любляча мати чи ображена жінка;
 - Медея як особистість, що вирішує долі інших.
 3. Трагедія «Іпполіт»: сюжет, психологізм образу Федри, критика богів.
 4. Роль богів у вирішенні конфліктів в трагедіях Евріпіда.

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про виникнення, структуру давньогрецької трагедії.
2. Прочитати текст трагедій Евріпіда повністю та підготувати цитатний матеріал, що характеризує образи Медеї, Федри, Ясона, Іпполіта.
3. Навести приклади використання прийому психологізму в творах.
4. Виписати в зошит та вивчити значення термінів *dues ex machine* («бог з машини»), внутрішній конфлікт, рефлексія.

Література:

1. Головня В. В. История античного театра. – М., 1972.
2. Евріпід. Медея // Евріпід. Трагедії. К., 1993.
3. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
4. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К., 2004.
5. Пащенко В.І. Еллінський театр і його уславлені трагічні поети // Давньогрецька трагедія. – К., 1981. – С. 5-24.
6. Содомора А. До глибин людської душі // Евріпід. Трагедії. – К., 1993. – С. 5-20.
7. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.
8. Ярхо В. Н. Античная драма. Технология мастерства. – М., 1990.
9. Ярхо В.Н. Драматургия Еврипида и конец античной героической трагедии // Еврипид. Трагедии. В 2 томах. Т. 1. – М., 1999.

Семінарське заняття № 10

Тема Новоаттична комедія.

План

1. Доба еллінізму та тематичне новаторство новоаттичної комедії.
2. Художній стиль комедій: зображення побутових деталей, сентенції.

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про особливості новоаттичної комедії.
2. Виписати в зошит та вивчити значення термінів та понять: гуманність, еллінізм, мізантроп, сентенція.

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
3. Менандр. Відлюдник // http://ae-lib.org.ua/texts/menander_dyscolus_ua.htm
4. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К., 2004.
5. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
6. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.
7. Ярхо В.Н. Менандр – поэт, рожденный заново // Менандр. Комедии. Фрагменты. – М., 1982.

Семінарське заняття № 11.

Тема Творчість Менандра.

План

1. Побутова комедія Менандра «Відлюдник» як комедія звичаїв та інтриги:
 - сюжет комедії та її жанрова своєрідність;
 - характер, природа та випадок як рушійні сили комедії Менандра
 - образи комедії як психологічні типи, що показані в динаміці.
2. Гуманістична спрямованість комедій Менандра.

Завдання:

1. Прочитати текст комедії Менандра «Відлюдник» повністю та підготувати цитатний матеріал, що характеризує образи Кнемона, Горгія, Сострата, повара Сікона та раба Гети.

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
3. Менандр. Відлюдник // http://ae-lib.org.ua/texts/menander_dyscolus_ua.htm
4. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К., 2004.
5. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
6. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.
7. Ярхо В.Н. Менандр – поэт, рожденный заново // Менандр. Комедии. Фрагменты. – М., 1982.

Семінарське заняття № 12

Тема Рання римська комедія.

План

1. Трансформація давньогрецької комедії.
2. Романізація грецької комедії.

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про ранню римську комедію, її особливості.
2. Виписати в зошит та вивчити значення термінів та понять: ателлана, палліата, претекстата, сатура, тогата, травестія, фесценніна.

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
3. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
4. Плавт Тит Макцій. Клад // Плавт Тит Макцій. Собрание сочинений в 3-х томах. Т. 1. – М., 1997.
5. Позднев М. Театр Плавта. Традиции и своеобразие // Плавт Тит Макцій. Собрание сочинений в 3-х томах. Т. 1. – М., 1997.
6. Теренцій. Свекровь // Теренцій. Комедии. – М., 1985.
7. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.
8. Ярхо В.Н. Драматургия Теренция: уроки человечности // Теренцій. Комедии. – М., 1985.

Семінарське заняття № 13

Тема Демократизм Плавта та моралізм Теренція.

План

1. Плебейський (народний) характер творчості Плавта. Романізація грецької комедії.
 - Комедія Плавта «Скарб»: тематика, образна система (Евкліон, Мегадор, Стробіл).

- Особливості комічного у Плавта: прийом *qui pro quo*; репліки в сторону; прямі звертання до публіки; використання просторіччя (навести приклади).
- Теренцій та його творчість: гуманізм та орієнтація на аристократію.
- Комедія Теренція «Свекруха»:
- сюжет та композиція комедії, жанрова своєрідність;
- шляхетний характер традиційних масок (Свекруха, гетера);
- мова комедії.

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про ранню римську комедію, її особливості.
2. Прочитати тексти комедій Плавта «Скарб», Теренція «Свекруха» повністю та підготувати цитатний матеріал, що характеризує:
 - Євкліона, Мегадора;
 - Памфіла, Сострати, Вакхіди.

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
3. Пашенко В.І., Пашенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
4. Плавт Тит Макцій. Клад // Плавт Тит Макцій. Собрание сочинений в 3-х томах. Т. 1. – М., 1997.
5. Позднев М. Театр Плавта. Традиции и своеобразие // Плавт Тит Макцій. Собрание сочинений в 3-х томах. Т. 1. – М., 1997.
6. Теренций. Свекровь // Теренций. Комедии. – М., 1985.
7. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.
8. Ярхо В.Н. Драматургия Теренция: уроки человечности // Теренций. Комедии. – М., 1985.

Семінарське заняття № 14

Тема «Енеїда» Вергілія як римський національний епос.

План

1. Історія створення поеми.
2. Міфологічна основа поеми Вергілія «Енеїда», її співвідношення з історичними подіями. Патріотизм та національний характер поеми.
3. Двоплановість поеми, образи богів та героїв:
 - Юпітер, Юнона та Венера;
 - образ Енея. Еней як «людина долі»;
 - драматизм та психологізм образу Дідони;
 - суперечливість образу Турна;
 - образи троянських та італійських героїв.
4. Традиції Гомера та новаторство Вергілія у поемі:
 - риси епічного стилю;
 - риси римського еллінізму;
 - жанровий синтез в «Енеїді».
1. Особливості художнього стилю поеми: порівняння, описи природи, красномовство героїв (навести приклади).

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про римську літературу доби принципату («віку Августа»).
2. Прочитати текст поеми Вергілія «Енеїда» повністю та підготувати цитатний матеріал, що характеризує образи Енея, Дідони, Турна; Юпітера, Юнони, Венери.
3. Вивчити напам'ять фрагмент з поеми Вергілія «Енеїда» («Ратні боріння й героя вславляю, що перший із Трої...»)
4. Виписати в зошит та вивчити значення терміну «принципат».

Література:

1. Аверинцев С.С. Две тысячи лет с Вергилием // Поэты. – М., 1996.
2. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
3. Античная литература. Рим: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1988..
4. Вергілій. Енеїда. – К., 1972.
5. Кобів Й. Вергілій і його епічна поема // Вергілій. Енеїда. – К., 1972. – С. 5-20.
6. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
7. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
8. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.
9. Поетика древнеримской литературы. – М., 1990.
10. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.

Семінарське заняття № 15

Тема Жанрове та тематичне розмаїття поезії Горація.

План

1. «Сатири» Горація як вираження його естетичних ідей: автобіографізм (книга І, сатира 6); золота середина (книга ІІ, сатири 2, 6); завдання поезії (книга І, сатира 10);
2. Тематична та жанрова своєрідність од Горація: політична лірика (книга І, ода 14 «До республіки»); філософська лірика:
 - тема швидкоплинності людського існування (книга ІІ, ода 3 «До Деллія», ода 14 «До Постума», ода 18 «До захланного»);
 - тема «золотої середини» (книга ІІ, ода 10 «До Ліцінія Мурени»).
3. Тема безсмертя поета в творах (книга ІІІ, ода 30 «До Мельпомени»)
4. «Наука поезії» як літературна програма Горація:
 - божественне походження поезії;
 - талант та вміння;
 - єдність змісту та форми;
 - мова: архаїзми та неологізми;
 - трагедія.

Завдання:

1. Повторити лекційний матеріал про римську літературу доби принципату («віку Августа»)
2. Прочитати:
 - тексти сатир повністю (книга І, сатири 6, 10; книга ІІ, сатири 2,6);
 - тексти од повністю (книга І, ода 14; книга ІІ, оди 3, 10, 14, 18; книга ІІІ, ода 30);
 - текст «Науки поезії» повністю.
3. Вивчити напам'ять оду 30 «До Мельпомени» (книга ІІІ)
4. Виписати в зошит та вивчити значення термінів та понять: послання, ода, сатира.

Література:

1. Античная литература. Рим: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1988.
2. Горацій. Твори. – К., 1982.
3. Дуров В. Поэт золотой середины // Квинт Гораций Флакк. Собрание сочинений. – Л., 1993 // http://lib.ru/POEEAST/GORACIJ/hor0_1.txt
4. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
5. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
6. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.
7. Поетика древнеримской литературы. – М., 1990.
8. Содомора А. Горацій і його поетична творчість // Горацій. Твори. – К.: Дніпро, 1982.
9. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007.

Семінарське заняття № 16

Тема Творчість Овідія як приклад нового відношення до міфу.

План

- Життя та творчість Овідія:
 - своєрідність любовних елегій Овідія. Умовно-поетичний образ Коринни;
 - ствердження безсмертя поета та поезії (книга I, елегія 15; книга III, елегія 9).
- «Метаморфози» Овідія: ідейно-художня трансформація міфу в світлі культурно-історичних ідей епохи:
 - Увага до сильної особистості:
 - міф про Фаетона (II, 1-400);
 - міф про Дедала і Ікара (VIII, 183-235);
 - Трагізм індивідуального самоствердження:
 - міф про Ніобу (VI, 148-315);
 - міф про Арахну (VI, 5-145);
 - міф про змагання сатира Марсія з Аполлоном (VI, 382-400).
- Психологічна майстерність Овідія:
 - Орфей і Еврідіка (X, 1-105, 143-144); смерть Орфея (XI, 1-66);
 - Пірам і Фісба (IV, 55-166);
 - Аполлон і Дафна (I, 452-567);
 - Філемон і Бавкіда (VIII, 621-725);
 - Пігмаліон (X, 238-295);
 - Нарцис (III, 339-510).
- Специфіка художнього стилю Овідія: реалістичність; колористика; пластичність; драматизм.

Завдання:

- Повторити лекційний матеріал про римську літературу доби принципату («віку Августа»), підготувати матеріали про життя Овідія.
- Прочитати:
 - тексти елегій, що подані в плані практичного заняття (книга I, елегія 15; книга III, елегія 9);
 - фрагменти з «Метаморфоз», що подані в плані практичного заняття (I, 452-567; II, 1-400; III, 339-510; IV, 55-166; VI, 5-145; VI, 148-315; VI, 382-400; VIII, 183-235; VIII, 621-725; X, 1-105, 143-144; X, 238-295; XI, 1-66).
- Вивчити напам'ять елегію Овідія «Шепчеш мені, що я вік свій марную, заздросте жовта...» (книга I, елегія 15)
- Виписати в зошит та вивчити значення терміну «метаморфоза».

Література:

- Античная литература. Рим: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1988
- Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994
- Овідій. Любовні елегії. Мистецтво кохання. Скорботні елегії. К., 1999
- Овідій Назон, Публій. Метаморфози. – К., 1985
- Ошеров С. Лирика и эпос Овидия // Публій Овидий Назон. Любовные элегии. Метаморфозы. Скорбные элегии. – М., 1983 // http://lib.ru/POEEAST/OWIDIJ/ovidii0_1.txt
- Пашенко В.І., Пашенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008
- Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003
- Поэтика древнеримской литературы. – М., 1990
- Содомора А. Дві барви часу Публія Овідія Назона // Овідій. Любовні елегії. Мистецтво кохання. Скорботні елегії. – К.: Основи, 1999. – С. 5-32
- Содомора А. Співець одвічних перевтілень // Овідій. Метаморфози. – К.: Дніпро, 1985. – С. 5-14
- Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Іст.-естет. нарис. – К., 2007

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Методичні рекомендації щодо проведення самостійної роботи

Самостійна робота студентів передбачає:

- Читання текстів художніх творів, як винесених на семінарські заняття, так і запропонованих для самостійного вивчення;
- Вивчення навчальної та наукової літератури із запропонованих тем з подальшим їх обговоренням протягом семінарських занять та під час перевірки самостійної роботи;
- Складання конспектів або тез відповідно до планів семінарських занять, або тем, що винесені на самостійне опрацювання;
- Підготовка повідомлень та докладів відповідно до теми семінарського заняття;
- Вивчення напам'ять віршів авторів, творчість яких вивчається.

Самостійна робота передбачає формування у студентів наступних вмінь та навичок:

- уміння самостійно вивчати ті розділи курсу, які не розглядалися на лекціях;
- уміння працювати з довідковою і критичною літературою (літературними енциклопедіями, словниками, бібліографічними довідниками);
- навички реферування і конспектування літературознавчої та критичної літератури;
- уміння складати бібліографічний список за конкретною темою курсу;
- уміння аналізувати художні твори.

Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1.

ДАВНЬОГРЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА АРХАЇЧНОГО ТА КЛАСИЧНОГО ПЕРІОДУ. МІФОЛОГІЯ

I. Уважно прочитати художні тексти і підготуватися до модульної контрольної роботи.

мета якої – перевірка знання теоретичного матеріалу та художніх творів (N.B. Для відповідей на високу оцінку недостатньо ознайомлення тільки з літературознавчими та літературно-критичними джерелами).

1. Кун М.А. Легенди і міфи Давньої Греції
2. Гомер. Одиссея
3. Гесіод. Роботи й дні.
4. Архілох, Алкей, Сафо, Анакреонт. Лірика (за хрестоматією)
5. Піндар. Оди (за хрестоматією)
6. Есхіл. Прометей закутий
7. Софокл. Цар Едіп.
8. Еврипід. Медея. Іпполіт
9. Аристофан. Жаби

II. Самостійно підготувати усно і письмово теми:

1) «Роботи й дні» Гесіода як дидактичний епос.

1. Автобіографізм у творі Гесіода «Роботи і дні» (навести приклади).
2. Композиційна специфіка поеми «Роботи і дні», її відповідність задуму Гесіода.
3. Функція вставних епізодів поеми: міф про п'ять віків, байка про Яструба і Солов'я.
4. Інтерпретація образу Прометея в творчості Гесіода («Роботи і дні», «Теогонія»).
5. Поетизація праці в творі Гесіода, її художня реалізація (навести приклади).

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
3. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
4. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.

5. Ярхо В. Гесиод и его поэмы // Гесиод. Полное собрание текстов. / Пер. В.В. Вересаева, О.П. Цыбенко. Вступ. ст. В.Н. Ярхо. Комментар. О.П. Цыбенко и В.Н. Ярхо. – М.: Лабиринт, 2001.

2) Жанр комедії в творчості Арістофана.

1. Виникнення комедії, її джерела та структура.
2. Творчість Арістофана: основні теми, проблематика, злободенний характер.
3. Комедія Арістофана «Жаби»: сюжет, композиція.
4. Комізм образів Діоніса та Ксанфія, сатиричне зображення Аїда (підземного царства).
5. Реалізація в образах Есхіла та Евріпіда поглядів комедіографа на роль поета та творчості в суспільстві.
6. Мова твору, роль пародії у комедії.

Література:

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Арістофан. Комедії. – Х., 2002.
3. Білецький О. Неповторний Арістофан // Арістофан. Комедії. – Х., 2002. – С. 3-18.
4. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
5. Пашенко В.І., Пашенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.

III. Вивчити напам'ять:

- фрагмент з поеми Гомера «Одіссея» («Музо, повідай мені про бувалого мужа, що довго...»)
- Архілох «Серце, серце! Біди люті...»
- Алкей «Не розумію звади поміж вітрів...»
- Сапфо «До богів подібний мені здається...»
- монолог Прометея («Ефіре божественний! О джерела рік!..»).

IV. Занотувати та вивчити терміни та поняття:

Агон, аед, анімізм, антропоморфізм, афоризм, буколіка, «вічний образ», гекзаметр, дифірамб, драма, *dues ex machine* («бог з машини»), ексод, елевсинські таїнства (містерії), елегія, елегійний двовірш, енкомій, епіграма, епінікій, епісодій, епітет, епос, есхатологія, зооморфізм, іронія, катарсис, комедія, коріфей, космологія, лірика, мелос (меліка), мім, міф, міфологія, мотив, ода, оркестра, парабаса, парод, пародія, парфеній, пеан, перипетія, рапсод, ретардація, ретроспекція, скена, стасим, сюжет, тотемізм, травестія, трагедія, фабула, фатум, фетишизм, ямб.

Змістовий модуль 2

ДАВНЬОГРЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА ДОБИ ЕЛЛІНІЗМУ. РИМСЬКА ЛІТЕРАТУРА

I. Уважно прочитати художні тексти і підготуватися до модульної контрольної роботи

1. Лонг. Дафніс і Хлоя
2. Феокрит. Буколіки
3. Плавт. Скарб
4. Теренцій. Свекруха
5. Вергілій. Буколіки (IV еклога). Енеїда
6. Гораций. Сатири (книга I, сатири 6, 10; книга II, сатири 2, 6). Оди (книга I, ода 14; книга II, оди 3, 10, 14, 18; книга III, ода 30). Послання до Пізонів («Наука поезії»)
7. Овідій. Метаморфози:
 - Аполлон і Дафна (I, 452-567);
 - Фаєтон (II, 1-400);
 - Нарцис (III, 339-510).
 - Пірам і Фісба (IV, 55-166);
 - міф про Ніобу (VI, 148-315);
 - міф про Арахну (VI, 5-145);
 - міф про змагання сатира Марсія з Аполлоном (VI, 382-400)

- Дедал і Ікар (VIII, 183-235)
- Філемон и Бавкіда (VIII, 621-725);
- Пігмаліон (X, 238-295);
- Орфей і Еврідіка (X, 1-105, 143-144); смерть Орфея (XI, 1-66);
- 8. Апулей *Метаморфози*, або *Золотий осел* (за хрестоматією)

II. Самостійно підготувати усно і письмово теми:

1) Художні особливості роману Апулея «Метаморфози, або Золотий осел»

1. Роман «Метаморфози, або Золотий осел»:
 - розважальний та авантюрний сюжет;
 - повчальна ідея роману.
2. Реалістичне та об'єктивне відображення римської дійсності в романі.
3. Вставні новели та їх роль у відтворенні широкої картини життя.
4. Казка про Амура і Психею: фольклорні мотиви, образи богів, іронія.
5. Особливості художнього стилю Апулея: пародія, риторика, просторіччя і неологізми.

Література:

1. Античная литература. Рим: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1988.
2. Кобів Й. Визначна пам'ятка античного роману // Апулей. *Метаморфози, або Золотий осел*. – К.: Дніпро, 1982. – С. 5-14.
3. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.
4. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К., 2003.
5. Поэтика древнеримской литературы. – М., 1990.

2) Жанр буколіки в античній літературі.

1. Буколіка як жанр. Жанрові різновиди буколіки: ідилія, пастораль, еклога, мім.
2. Жанрове розмаїття творчості Феокрита.
3. Наслідування традиціям Феокрита в «Буколіках» Вергілія.
4. Сюжет та художні особливості IV еклоги Вергілія.

Література.

1. Античная литература / Под ред. Тахо-Годи А.А. – М., 1986.
2. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1989.
3. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994.
4. Лісовий І.А., Ревеко К.А. Античний світ у термінах, іменах і назвах: Словник-довідник з історії та культури Давньої Греції та Риму. – К., 1988.
5. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К., 2008.

III. Вивчити напам'ять:

фрагмент з поеми Вергілія «Енеїда» («Ратні боріння й героя вславляю, що перший із Трої...»)

Овідій «Шепчеш мені, що я вік свій марную, задросте жовта...» (книга I, елегія 15)

- Горацій «До Мельпомени» (книга III, ода 30)

IV. Занотувати та вивчити терміни та поняття:

Автобіографізм, ателлана, гуманність, еллінізм, епікурейство, епіллії, ідилія, метаморфоза, мізантроп, палліата, пастораль, претекстата, принципат, послання, роман, сатира, сатура, сентенція, скептицизм, стоїцизм, тогата, фесценніна.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ЯК ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Варіант I

1. Античні міфологічні сказання систематизували:
 - а) Есхіл і Вергілій
 - б) Анакреонт і Горацій
 - в) Гесіод і Овідій
 - г) Софокл і Евріпід
2. Основу поем Гомера «Іліада» та «Одіссея» складають міфи циклу:
 - а) фіванського
 - б) троянського
 - в) теогонічного
 - г) про аргонавтів
3. Давньогрецьке театральне мистецтво виникло на основі свят присвячених:
 - а) Деметрі
 - б) Аполлону
 - в) Зевсу
 - г) Діонісу
4. Літературна проза в Давній Греції V – IV ст. не відзначилась творами у сфері:
 - а) історіографії
 - б) філософії
 - в) епічної поезії
 - г) риторики
5. Сільське життя Вергілій оспівував у творі:
 - а) «Буколіки»
 - б) «Георгіки»
 - в) «Еклоги»
 - г) «Енеїда»
6. Найвідоміший римський драматург-комедіограф це:
 - а) Менандр
 - б) Плавт
 - в) Евріпід
 - г) Арістофан
7. Представником класичної давньогрецької трагедії не є:
 - а) Евріпід
 - б) Софокл
 - в) Арістофан
 - г) Есхіл
8. Чаклункою, що вбила своїх дітей через помсту чоловікові була:
 - а) Клітемнестра
 - в) Федра
 - г) Медея
9. Хто з давньогрецьких поетів належав до хорového мелосу?
 - а) Архілох
 - б) Піндар
 - в) Алкей
 - г) Тіртей
10. Хто з римських поетів належав до неотериків?
 - а) Горацій
 - б) Вергілій

- в) Катулл
 - г) Овідій
11. Змагання між Есхілом та Евріпідом присвячено великий агон у комедії Арістофана:
- а) «Хмари»
 - б) «Мир»
 - в) «Жаби»
 - г) «Птахи»
12. Представником елліністичної поезії не є:
- а) Феокрит
 - б) Менандр
 - в) Аполлоній Родоський
 - г) Каллімах
13. Любовні елегії не писали такі античні поети як:
- а) Мімнерм
 - б) Проперцій
 - в) Менандр
 - г) Тібулл
14. Горацій не писав:
- а) Оди
 - б) Елегії
 - в) Сатири
 - г) Послання
15. Про походження богів розповідають міфи:
- а) антропогонічні
 - б) космогонічні
 - в) астральні
 - г) теогонічні
15. Засновником жанру ідилії є:
- а) Гесіод
 - б) Феокрит
 - в) Овідій
 - г) Тіртеї
17. Античний автор трагедій з підвищеною психологізацією та індивідуалізацією жіночих образів це:
- а) Евріпід
 - б) Софокл
 - в) Есхіл
 - г) Арістофан
18. Представником давньогрецької комедії є:
- а) Плавт
 - б) Арістофан
 - в) Менандр
 - г) Теренцій
19. Автором оди «До Мельпомени», відомої як «Пам'ятник» є:
- а) Горацій
 - б) Вергілій
 - в) Овідій
 - г) Гомер
19. Хто з давньогрецьких поетів писав ямби:
- а) Анакреонт
 - б) Архілох
 - в) Алкеї

г) Піндар

Варіант II

1. Основу поем Гомера «Іліада» та «Одіссея» складають міфи циклу:
 - а) фіванського
 - б) троянського
 - в) теогонічного
 - г) про аргонавтів
2. Представником давньоатичної комедії є:
 - а) Плавт
 - б) Арістофан
 - в) Менандр
 - г) Теренцій
3. Літературна проза в Давній Греції V – IV ст. не відзначилась творами у сфері:
 - а) історіографії
 - б) філософії
 - в) епічної поезії
 - г) риторики
4. Представником елліністичної поезії не є:
 - а) Феокріт
 - б) Менандр
 - в) Аполлоній Родоський
 - г) Каллімах
5. Найвідоміший римський драматург-комедіограф це:
 - а) Менандр
 - б) Плавт
 - в) Евріпід
 - г) Арістофан
6. Чаклункою, що вбила своїх дітей через помсту чоловікові була:
 - а) Клітемнестра
 - б) Хлоя
 - в) Федра
 - г) Медея
7. Хто з римських поетів належав до неотериків?
 - а) Горацій
 - б) Вергілій
 - в) Катулл
 - г) Овідій
8. Античні міфологічні сказання систематизували:
 - а) Есхіл і Вергілій
 - б) Анакреонт і Горацій
 - в) Гесіод і Овідій
 - г) Софокл і Евріпід
9. Змагання між Есхілом та Евріпідом присвячено великий агон у комедії Арістофана:
 - а) «Хмари»
 - б) «Мир»
 - в) «Жаби»
 - г) «Птахи»
10. Представником класичної давньогрецької трагедії не є:
 - а) Евріпід
 - б) Софокл

- в) Арістофан
 - г) Есхіл
11. Любовні елегії не писали такі античні поети як:
- а) Мімнерм
 - б) Проперцій
 - в) Менандр
 - г) Тібулл
12. Про походження богів розповідають міфи:
- а) антропогонічні
 - б) космогонічні
 - в) астральні
 - г) теогонічні
13. Засновником жанру ідилії є:
- а) Гесіод
 - б) Феокрит
 - в) Овідій
 - г) Тіртеї
14. Давньогрецьке театральне мистецтво виникло на основі свят присвячених:
- а) Деметрі
 - б) Аполлону
 - в) Зевсу
 - г) Діонісу
15. Античний автор трагедій з підвищеною психологізацією та індивідуалізацією жіночих образів це:
- а) Евріпід
 - б) Софокл
 - в) Есхіл
 - г) Арістофан
16. Сільське життя Вергілій оспівував у творі:
- а) «Буколіки»
 - б) «Георгіки»
 - в) «Еклоги»
 - г) «Енеїда»
17. Хто з давньогрецьких поетів належав до хорового мелосу?
- а) Архілох
 - б) Піндар
 - в) Алкеї
 - г) Тіртеї
18. Автором оди «До Мельпомени», відомої як «Пам'ятник» є:
- а) Горацій
 - б) Вергілій
 - в) Овідій
 - г) Гомер
19. Хто з давньогрецьких поетів писав ямби:
- а) Анакреонт
 - б) Архілох
 - в) Алкеї
 - г) Піндар
20. Горацій не писав:
- а) Оди
 - б) Елегії
 - в) Сатири

г) Послання

Ключі

I варіант.

1 - в, 2 - б, 3 - г, 4 - в, 5 - б, 6 - б, 7 - в, 8 - г, 9 - б, 10 - в, 11 - в, 12 - б, 13 - в, 14 - б, 15 - г, 16 - б, 17 - а, 18 - б, 19 - а, 20 - б.

II варіант.

1 - б, 2 - б, 3 - в, 4 - б, 5 - б, 6 - г, 7 - в, 8 - в, 9 - в, 10 - в, 11 - в, 12 - г, 13 - б, 14 - г, 15 - а, 16 - б, 17 - б, 18 - а, 19 - б, 20 - в.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ)

1. Поняття античності, хронологічні межі. Періодизація античної літератури; її найважливіші риси.
2. Поняття про міфологію. Виникнення міфології. Олімпійський пантеон.
3. Основні цикли давньогрецьких міфів. Міфи про героїв.
4. Загальне поняття про епічну поему. Історична та міфологічна основа гомерівського епосу.
5. Жанрові та композиційні особливості гомерівського епосу. Основні ідеї та структура поем.
6. Ідейно-художній аналіз «Одіссеї»: тематика, особливості композиції, сюжет, фольклорні мотиви, засоби створення образів.
7. Художні особливості епосу Гомера (порівняння, повторення, ретардація, ретроспекція). Образна система «Одіссеї».
8. Характерні особливості дидактичного епосу. Художньо-ідейний аналіз поеми Гесіода «Праці та дні».
9. Виникнення та походження терміну «лірика». Жанрові різновиди давньогрецької лірики та представники.
10. Художні особливості, жанрові різновиди, тематичне різноманіття та представники декламаційної лірики.
11. Художня своєрідність пісенної лірики, основні теми, мотиви та жанри поезій Алкея, Анакреонта, Сапфо, Піндара.
12. Походження грецької драми. Культ Діоніса і становлення жанрових різновидів давньогрецької драми. Устрій давньогрецького театру.
13. Загальна характеристика творчості Есхіла: внесок в розвиток давньогрецької трагедії; проблематика, герої та драматична структура трагедій.
14. Ідейно-художня своєрідність трагедії «Прометей прикутий» Есхіла: композиція, структура твору, проблематика, зв'язок із міфом та ідеологічна спрямованість.
15. Художні засоби створення образу Прометея в трагедії Есхіла (монолітність, статичність, схематичність); Прометей як перша особистість у європейській культурі; поняття «вічний образ».
16. Загальна характеристика творчості Софокла: внесок у розвиток драми, нововведення; джерела сюжетів творів; особливості проблематики; дійові особи й розвиток конфлікту.
17. Ідейно-художня своєрідність трагедії Софокла «Едіп-царь»: розкриття внутрішнього світу героя; прийом контрасту в системі образів і в композиції; трагічна іронія.

18. Драматургія Еврипіда, її основні риси: філософська проблематика, психологізація та індивідуалізація образів, особливості внутрішнього конфлікту, характер драматичної інтриги, «бог з машини».
19. Художні особливості трагедії Еврипіда «Медея». сюжет, проблематика, своєрідність конфлікту, психологізація образів.
20. Художні особливості трагедії Еврипіда «Іпполіт»: сюжет, психологізм образів, роль богів у вирішенні конфлікту.
21. Художня своєрідність комедії Аристофана «Жаби»: сюжет, проблематика, композиція, система образів, засоби комічного.
22. Елліністична поезія: основні жанри, тематика, поетичні прийоми, пошуки нових літературних форм. Феокрит як засновник жанру буколіки.
23. Специфіка новоаттичної комедії. Жанрова та художня своєрідність комедії Менандра «Відлюдник».
24. Давньогрецький роман: виникнення, види, сюжетна схема, образи героїв. Проблематика та жанрова своєрідність роману Лонга «Дафніс і Хлоя».
25. Спадкоємний характер та специфічні риси культури та літератури Риму. Основні періоди розвитку давньоримської літератури та їх загальна характеристика.
26. Давньоримська міфологія, її порівняльна характеристика с давньогрецькою: спільні та відмінні риси.
27. Художні особливості комедії Плавта «Скарб»: композиція, система персонажів, засоби комічного.
28. Сюжетно-композиційні особливості комедії Теренція «Свекруха». Шляхетний характер традиційних масок. Мова комедії.
29. Специфіка літературного процесу доби Октавіана Августа. Роль літературних гуртків; звернення до великих художніх форм; основні теми та напрямки літератури.
30. Загальна характеристика ранньої творчості Вергілія: тематика та художні особливості «Буколів» та «Георгіків».
31. Історія створення та сюжетно-композиційні особливості поеми Вергілія «Енеїда».
32. Міфологічна основа поеми Вергілія «Енеїда», її співвідношення з історичними подіями. Патріотизм та національний характер поеми.
33. Двоплановість поеми Вергілія «Енеїда», образи богів та героїв.
34. Образ Енея в поемі Вергілія «Енеїда»: епічна характеристика образу, Еней як «людина долі», співвідношення з іншими персонажами поеми.
35. Засоби створення образів в поемі Вергілія «Енеїда». Драматизм та психологізм образу Дідони.
36. Жанрова та тематична своєрідність поезії Горація. Філософський зміст його творів.
37. Тема поета та поезії в творчості Горація: ода «До Мельпомени», «Наука поезії».
38. «Метаморфози» Овідія: сюжетні витоки, структура, тематично-композиційна єдність твору.
39. Художні особливості «Метаморфоз» Овідія: реалістичність; колористика; драматизм, психологізм та індивідуалізація образів.
40. Ідейно-філософська концепція «Метаморфоз» Апулея, специфіка композиції та хронотопу, значення вставних новел.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова (основна)

1. Антична література: Довідник / За ред. С.В. Семчинського. – К., 1993
2. Антична література: хрестоматія / Уклад. Т. Міхед. – К., 2006
3. Антична література: Хрестоматія. 5-9 кл./ Уклад. М.Борецький. – Львів, 1998.
4. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1989
5. Античная литература. Рим: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. – М., 1988
6. Античная литература: учебник / под ред. А.А. Тахо-Годи. – 4-е изд. – М.: Просвещение, 1986.
7. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994
8. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К.: Грамота, 2004
9. Пашенко В.І., Пашенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К.: Либідь, 2008
10. Підлісна Г.Н. Антична література. – К., 1992
11. Радциг С.И. История древнегреческой литературы. – М., 1982
12. Тронский И.М. История античной литературы. – М., 1983
13. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007

Допоміжна

14. Аверинцев С.С. Две тысячи лет с Вергилием // Поэты. – М., 1996
15. Античная культура. Литература, театр, искусство, философия, наука. Словарь-справочник / Под ред. В.Н. Ярхо. – М., 1995
16. Білецький О. Було колись над Іліоном // Гомер. Іліада. – Харків: Фоліо, 2006. – С. 3-25
17. Білецький О. Неповторний Арістофан // Арістофан. Комедії. – Х.: Фоліо, 2002. – С. 3-18
18. Гаспаров М. Л. Древнегреческая хоровая лирика // Пиндар. Вакхилид. Оды. Фрагменты. – М., 1980
19. Гаспаров М.Л. Занимательная Греция. – М.: Мир энциклопедий Аванта+, Астрель, 2008
20. Головня В.В. История античного театра – М., 1972
21. Гринбаум Н.С. Художественный мир античной поэзии. – М., 1990
22. Дуров В. Поэт золотой середины // Квинт Гораций Флакк. Собрание сочинений. – Л., 1993
// http://lib.ru/POEEAST/GORACIJ/hor0_1.txt
23. Забарилко К.С. Гомерова «Одіссея» та її місце у світовій літературі // Гомер. Одіссея. – Х.: Фоліо, 2001. – С. 3-29
24. Зайцев Л.И. Древнегреческий героический эпос и «Илиада» Гомера // <http://library.greekroman.ru/crit/zaicev.htm>
25. Кобів Й. Вергілій і його епічна поема // Вергілій. Енеїда. – К.: Дніпро, 2002. – С. 5-20
26. Корж Н.Г. Из скарбниці античної мудрості. – К., 1988
27. Кузнецова Т.П. Миллер Т.А. Античная эпическая историография. Геродот. Тит Ливий. – М., 1984
28. Куманецкий К. История культуры Древней Греции и Рима. – М., 1990
29. Кун М.А. Легенди і міфи Давньої Греції. – Харків: ФОП Чиженко, 2007
30. Лісовий І.А., Ревеко К.А. Античний світ у термінах, іменах і назвах: Словник-довідник з історії та культури Давньої Греції та Риму. – К., 1988

31. Лосев А.Ф. Мифология греков и римлян. – М., 1996
32. Лосев А.Ф., Тахо-Годи А.А. Платон. Аристотель. – М., 1993
33. Мифологический словарь / Под ред. Е.М.Мелетинского. – М., 1991
34. Мифы народов мира. Энциклопедия: в 2-х т. / Гл. ред. С.А. Токарев. – М.: НИ «Большая Российская энциклопедия», 1998
35. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К.: Техніка, 2003
36. Поэтика древнеримской литературы. – М., 1990
37. Содомора А. Гораций і його поетична творчість // Гораций. Твори. – К.: Дніпро, 2006
38. Содомора А. Дві барви часу Публія Овідія Назона // Овідій. Любовні елегії. Мистецтво кохання. Скорботні елегії. – К.: Основи, 1999. – С. 5-32
39. Содомора А. До глибин людської душі // Евріпід. Трагедії. – К.: Основи, 2003. – С. 5-20
40. Содомора А. Співець одвічних перевтілень // Овідій. Метаморфози. – К.: Дніпро, 2005. – С. 5-14
41. Словарь античности / Пер. с нем. – М., 1994
42. Словник античної міфології. – К., 1989
43. Тахо-Годи А.А. Греческая мифология. – М., 1989
44. Флоренсов Н.А. Троянская война и поэмы Гомера. – М., 1991
45. Чистякова Н.А. Эллинистическая поэзия. – Л., 1988
46. Шталь И.В. Эпические предания Древней Греции. – М., 1989
47. Шталь И.В. Эпические предания Древней Греции. – М., 1989
48. Ярхо В. Н. Античная драма. Технология мастерства. – М., 1990
49. Ярхо В.Н. Драматургия Еврипида и конец античной героической трагедии // Еврипид. Трагедии. В 2 томах. Т. 1. – М., Наука, Ладомир, 1999
50. Ярхо В.Н. Драматургия Теренция: уроки человечности // Теренций. Комедии. – М., «Художественная литература», 1985
51. Ярхо В.Н. Менандр – поэт, рожденный заново // Менандр. Комедии. Фрагменты. – М., «Наука», 1982
52. Ярхо В.Н. Софокл и его трагедии // Софокл. Трагедии. – М., «Художественная литература», 1988
53. Ярхо В.Н. Трагический театр Софокла // Софокл. Драмы / Под ред. М. Л. Гаспарова и В. Н. Ярхо. – М., «Наука», 1990

Інформаційні ресурси

- a. http://smuh.edu.ua/files/kafedry/kaf-rus-jaz/umk/1_antichn-lit-dashko.zip
- b. <http://razym.ru/naukaobraz/obrazov/183585-taho-godi-aa-red-antichnaya-literatura.html>
- c. <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3177894>
- d. <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3260878>
- e. <http://www.antmir.ru>
- f. <http://Annales.info/greece/gordez.htm>
- g. <http://antique-lit.niv.ru/antique-lit/articles/polyakova-ob-antichnom-romane.htm>
- h. http://gendocs.ru/v28043/алексей_лосев._история_античной_эстетики_-высокая_классика
- i. <http://civilization-ua.io.ua/video52920> (фільми про дослідження В. Бебіка)